

Kedves Testvérek!

Szent Család vasárnapján, Rómában a Lateráni Keresztelő Szent János-főszékesegyházban, a Legszentebb Üdvözítő bazilikájában Ferenc pápa megbízásából a Római Főegyházmegye általános helynökeként Baldo Reina bíboros nyitotta meg ünnepélyesen a pápai bazilika szent kapuját. Baldo Reina bíboros a Szent Család ünnepén tartott vasárnapi szentmiséjén felidézte, hogy a zarándokok azért jönnek ide, hogy megszabaduljanak a terheiktől, köztük azoktól is, amelyeket a világ rak rájuk. Megnyitotta a Lateráni Keresztelő Szent János pápai bazilika ötödik szent kapuját, amellyel minden egyházmegyében megkezdődött a jubileumi év.

Amikor zarándokként érkezünk Rómába akkor a meglátogatandó helyek között a Lateráni bazilika fontosságával csak a Szent Péter bazilika vetekszik. Néhány évvel még az első Szent Péter bazilikánál is régebbi. A IV. század elején építették az egykori Lateránus család palotáinak területén, miután a palotákat Constantinus császár az egyháznak ajándékozta. A pápák egy évezreden át a Lateráni palotákban laktak és Lateráni Bazilika volt a címtemplomuk, mint ma is. Az "avignoni fogságként" számon tartott időben 1309 és 1375 között a római pápák a franciaországi Avignonban éltek kiszolgáltatva a politikai hatalmasságoknak. Csak visszatérésük után költöztek át a Vatikánba biztonsági okokból. Az Angyalvár jobban volt védhető.

A bazilika főoltárába beépítették azt a faasztalt, amelynél még maga Szent Péter misézett. Tűzvészek és földrengések pusztították, a barbár inváziók során többször kirabolták, de a rómaiak minden alkalommal újjáépítették, sőt kibővítették, díszítését gazdagították, műkincseinek számát szaporították.

1590-ben V. Szixtus pápa a következőket írta. „Rómának, a boldogságos Péter, az apostolok fejedelme megingathatatlan székhelyének és tiszteletet parancsoló trónusának, a keresztény hit otthonának, minden hívő ember közös hazájának, valamennyi, a világ minden tája felől feléje tartó nemzet biztos kikötőjének, nemcsak Istenóvó kezére, s a szent és szellemi erőre van szüksége, hanem arra a szépre is, amelyet a valóságos díszítmények és gazdagság nyújthat. Ennél fogva pápaságunk kezdete óta egyetlen pillanatra sem vesztítettük szem elől e város polgárainak és egyéb lakóinak közös és magántermészetű szükségleteit, s azon voltunk, hogy növeljük lakónegyedeikben a templomok és a magánépületek számát, megújítva a régieket, és felépítve az újakat, mindezt a mindenható Isten dicsőségére és a Szentszék hírnevének gyarapítására. Akaratunk az volt, hogy minden erőnkkel a maga nagyságában és szépségében őrizzük meg ennek a városnak az egészét.”

Az 1650-ban esedékes szentévre való tekintettel X. Ince elhatározta a Lateráni Keresztelő Szent János bazilika átépítését, amelyre kiváló művésznek Francesco Borromininek adott megbízást 1646-ban. Többek között tőle származik az oszlopos bazilika pilléressé való átalakítása és a váltakozva befalazott pillérközökben márványszobor helyek kiképzése. Ezekben később a 12 apostol 4,25 m magas fehér márvány szobrait helyezték el. Az átépítés 1649-ig tartott.

A nagyméretű főbejárati homlokzatot egy pályázat nyerteseként 1735-ben építette Alessandro Galilei, már a klasszicizmus felé hajló, szigorú felfogásban. Egyszerű, de méltóságteljes főhomlokzatának zárt oszlopsorát 15 hófehér márványszobor, Krisztus, Keresztelő Szent János és nagy egyházi gondolkodók szobra koszorúzza. A bazilikát körül barokk terek és paloták övezik. Az ókeresztény korszakot a tér látványában csupán egy apró ékszer, a keresztelőkápolna jelzi: a San Giovanni in Fonte. Ez a kápolna a római Lateráni család egykori palotájának fürdőhelyisége fölött létesült főhomlokzat részlete.

Az oszlopos előcsarnok után nyílik a bazilika 5 bejárata, az ötödik jobbra, a Porta Santa (a szent ajtó). A hatalmas öthajós templombelsőben csodálatos a XVI. sz.-i mennyezet és a fényűző gazdagsággal kiképzett márványmozaik-padló. A főhajó óriási mozaikképe a Megváltó Krisztust és Keresztelő Szent Jánost örökíti meg. A középső hajó tartóoszlopai között nagy fülkékben apostolok szobrai állnak. A bazilika minden műkincsét lehetetlen felsorolni, ezért csak a legjelentősebbek: a pápai oltárra helyezett csodálatos gót stílusú tabernákulum a XIV. sz.-ból, mely Szt. Péter és Szt. Pál. koponyáját őrzi. V. Márton pápa finomművű síremléke. A nyolcszög alakú keresztelőkápolna néhány ragyogó V. és VII. századi mozaikot őriz. Egykor itt zajlottak le a legelső római keresztelők.

A bazilikával szemközt ősi épület áll. Jószerivel ennyi maradt meg a régi Lateráni-palotából. Ez fogadja magába a Scala Santát (a Szent Lépcsőt). Szent Heléna hozta magával Jeruzsálemből. A hagyomány szerint, ezen vezették fel Jézust Pilátus elé. A 28 faburkolatú márványlépcsőn a híveknek csak térdelve lehet felhaladni.

Az evangéliumok a Krisztus-esemény erőterében szemlélik és értelmezik Keresztelő szent János alakját és tevékenységét. A Keresztelő Szent Jánosra vonatkozó részletek nem véletlenül kerültek az evangélisták beszámolóiba. Hiszen Keresztelő Szent János fontos viszonyítási pontként

szerepelt az apostolok tanításában, mint sivatagi próféta, mint Jézus művének előkészítője és Jézusnak tanúja.

Az evangéliumokban Keresztelő Szent János nem egyszerűen a tökéletesség eszméjét hirdető sivatagi bölcs, hanem a próféta, sőt a messiási idők prófétája. Az evangélisták olyan ószövetségi mondatokkal mutatják be, amelyek Jahvének napját előkészítő küldöttet.

Márk evangéliumában Jézus Krisztusnak, az Isten Fiának evangéliuma kezdődik. Izajás próféta megírta: Nézd, elküldöm követemet, hogy előkészítse utadat. A pusztában kiáltónak szava: Készítsétek az Úr útját, tegyétek egyenessé ösvényeit! Keresztelő János a pusztában hirdette a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára."

Lukács evangéliuma viszont mindjárt az első fejezetben részletesebben beszél Keresztelő Szent Jánosról ő írja meg születésének a történetét. Ki is volt Keresztelő Szent János?

Annak idején az 1980-as években az egyetemi fölvételiken mindig ült a szakemberek között egy KISZ küldött. Neki is joga volt kérdezni a felvételizőtől. Régebben az ő döntése még meghatározó volt, akkor talán már nem. Az egyik alkalommal az egyik diákomtól azt kérdezte meg, hogy van-e az egyháznak ma prófétája? Mivel ez diák jól felkészült volt, elmagyarázta, hogy a prófétáknak az volt a küldetésük, hogy a szövetségi hűséget őrizzék, amit a zsidóság kötött Jahvével, valamint a Messiás jövetelét megjövendöljék és előkészítsék. Mivel a Messiás megszületett, így nem lehet az egyházban már prófétát találni, hiszen a Messiás eljött.

Akkor ez a küldött, azt kérdezte, hogy van-e egyháznak egy modern szentje? A fiatalember tájékozott volt, és akkor más sokat tudtunk, Kalkuttai Teréz anyáról és beszélt róla, hogy ő olyan valaki, akit várhatóan majd szentként tisztelünk.

Keresztelő Szent Jánost is szentként tiszteljük, akire, mint a Bazilika védőszentjére emlékezünk. Keresztelő Szent János születését ünnepeljük meg és nem elsősorban a vértanúságát, vagy, ahogy szokták mondani régi népies megfogalmazásban, hogy feje vételét. Arra is emlékezik az egyház, de ünnepelni a születését ünneplik.

Róla és a szentekről akkor tudunk helyesen gondolkodni, ha helyesen gondolkodunk a kegyelemről. Sokszor úgy tűnik, hogy a szent nagyszerű erkölcsi teljesítménnyel érdemelte ki a tiszteletünket. Pedig elsősorban a kegyelem embere. A kegyelem működését elsősorban a szentek életében tudjuk igazában megérteni. Azt, hogy a kegyelem ajándék, s hogy nem rontja le, nem tolja félre, nem pótolja, hanem föltételezi, mozgósítja és beteljesíti a természetet. Ezért Isten tanúja köztünk. Keresztelő Szent János is Isten tanúja volt abban a korban.

Azzal, hogy Keresztelő Szent János tanúságot tett Jézusról, nem azt jelenti, hogy Jézus az ő eszméit örökölte, vagy tagja akart lenni ennek a közösségnek, sőt többször elhatárolódik tőlük. Jézus maga is túllép János várakozásán, mert az Isten irgalmának evangéliumát hirdette. Kilép azokból a formákból, amelyek Keresztelő Szent Jánost jellemzik élete végéig.

Keresztelő Szent Jánosnak, a Krisztus tanúságáról beszélünk, erről sok mindent elmond a Biblia. Annak olvasása és kritikai értelmezése sok tanúságot jelenthet számunkra. Nekünk is szembe kell nézni azzal, hogy Keresztelő Szent János ma is Jézus tanúja. Ő maga egyéni utakon járt, de a Lékek parancsát követve. Mégis a halála előtt megvallja, hogy bizonytalan. Te vagy a Messiás vagy mást várjunk? Küldi el tanítványait Jézushoz? Talán mi is saját utainkon sokszor érezzük ezt a bizonytalanságot. Amikor újra és újra elmondjuk a hitvallást és megvalljuk Istenünknek, akkor valahogy elbizonytalanodunk, mint János és Szeretnénk bizonyosságot kapni.